

Załącznik 3 – Podsumowanie krajowej strategii nadzoru rynku na lata 2025-2029

Wstęp

Swobodny przepływ towarów jest jednym z fundamentów Unii Europejskiej oraz ważnym elementem funkcjonowania jednolitego rynku wewnętrznego, budującym zaufanie konsumentów i przedsiębiorców. Rozwój UE uzależniony jest między innymi od tego jak sprawnie zasada ta będzie funkcjonowała i jak skutecznie będą eliminowane pojawiające się bariery techniczne oraz gospodarcze. Aby zapewnić prawidłową realizację tej zasady, przeciwdziałać powstawaniu barier i promować zgodność produktów wprowadzanych do obrotu w UE z obowiązującymi na jej terenie wymaganiami prawnotechnicznymi, stworzono koncepcję nadzoru rynku. „Nadzór rynku” to czynności wykonywane i środki stosowane przez organy nadzoru rynku w celu zapewnienia, aby produkty spełniały wymagania określone w mającym zastosowanie unijnym prawodawstwie harmonizacyjnym oraz w celu zapewnienia ochrony interesu publicznego określonego w tym prawodawstwie. Komisja Europejska dąży do stworzenia „jednolitego rynku bez granic i barier”, co ma przyczynić się do rozwinięcia handlu wewnętrznego w UE, pozostawiając jednak organizację, strukturę, jak też sankcje za naruszenia w nadzorze rynku, do decyzji państw członkowskich.

Podstawa prawna i zakres dokumentu

Zgodnie z art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniającego dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011¹, każde państwo członkowskie UE ma obowiązek opracowania krajowej strategii nadzoru rynku. Strategia obejmuje unijne prawodawstwo harmonizacyjne dotyczące produktów nieżywnościowych podlegających wymaganiom określonym w aktach wymienionych w załączniku I rozporządzenia (UE) 2019/1020. Do tej strategii nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju². Strategia nie jest także programem wieloletnim w rozumieniu art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³.

Koordinowanie opracowywania krajowej strategii nadzoru rynku w Polsce powierzono Prezesowi UOKiK wyznaczonemu do pełnienia roli jednolitego urzędu łącznikowego⁴⁵. Dokument powstał na podstawie informacji przekazanych przez poszczególne krajowe organy nadzoru rynku. Realizacja

¹ Dz. Urz. UE L 169 z 25.06.2019 r., str. 1, ze zm.; dalej: rozporządzenie (UE) 2019/1020

² Dz. U. z 2025 r. poz. 198

³ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, 1572, 1717, 1756, 1907, z 2025 r. poz. 39

⁴ Art. 59a ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2022 r. poz. 5).

⁵ Art. 10 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/1020, dalej: JUŁ

określonych w krajowej strategii nadzoru rynku priorytetów i działań w danym sektorze należy do wyłącznej kompetencji zgłaszających je organów nadzoru rynku. Natomiast z zakresu tej strategii wyłączono zagadnienia regulowane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/988 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, zmieniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 oraz uchylającym dyrektywę 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywę Rady 87/357/EWG⁶. W ramach nadzoru rynku KE wyróżnia 37 sektorów⁷, w których działają organy nadzoru rynku. Właściwość merytoryczną poszczególnych organów określają przepisy sektorowe lub ustrojowe.

Główne założenia strategii

Misją nadzoru rynku jest dążenie do zapewniania warunków dla rozwoju nowoczesnego, zrównoważonego rynku opartego na zaufaniu i uczciwej konkurencji, z przejrzystymi zasadami oraz sprawnym i skutecznym nadzorem rynku. Nadzorem rynku, który będzie zdolny do przewidywania i reagowania na zakłócenia i sytuacje kryzysowe, ale również będzie wspierał konkurencyjność polskiej gospodarki oraz wzmacniał pozycję słabszych uczestników rynku, zapewniając im wysoki poziom ochrony poprzez dostęp do produktów spełniających wymagania, w tym ekologicznych i wykorzystujących energooszczędne rozwiązania.

Krajowa strategia nadzoru rynku ma na celu zapewnienie spójnego, kompleksowego i zintegrowanego podejścia do nadzoru rynku w Polsce. Działania krajowych organów nadzoru rynku powinny wpisywać się w cele unijnych dokumentów strategicznych, np. Strategia Rynku Jednolitego (*Single Market Strategy*)⁸ czy Program na rzecz jednolitego rynku na lata 2021–2027 (*Single Market Programme 2021-2027*), jak i stosownie wspierać realizację celów przewidzianych w krajowych dokumentach strategicznych⁹. Strategia obejmuje okres od grudnia 2025 r. do grudnia 2029 r.

Organy nadzoru rynku realizują swoje zadania na podstawie bezpośrednio obowiązujących unijnych rozporządzeń sektorowych oraz ustaw ustrojowych określających ich uprawnienia i zakres właściwości. Ponadto organy prowadzą postępowania administracyjne i wydają decyzje zgodnie z ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572, z 2025 r. poz. 769), w zakresie nieuregulowanym w przepisach ustaw systemowych, a także ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 236, 1222, 1871, z 2025 r. poz. 222, 621, 622, 769).

⁶ Dz. Urz. UE L 135 z 23.05.2023 r., str. 1

⁷ Strona KE dot. nadzoru rynku, w tym umieszczono tutaj wykaz organów nadzoru rynku z państw członkowskich w podziale na poszczególne sektory: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/goods/building-blocks/market-surveillance/organisation_en; wykazem objęto również organy realizujące zadania w obszarze ogólnego bezpieczeństwa produktów [rozporządzenie (UE) 2023/988]; akt ten jest wyłączony z zakresu tego dokumentu.

⁸ https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/strategy_en

⁹ <https://www.gov.pl/web/ia/strategie-krajowe>

W toku postępowań administracyjnych nakładane są obowiązki na podmioty gospodarcze wprowadzające do obrotu produkty stwarzające ryzyko lub niespełniające wymagań, określonych przepisami dotyczącymi poszczególnych sektorów, jak i sankcje przewidziane za naruszenie tych przepisów. Zapewnienie bezpieczeństwa oraz ochrona zdrowia i życia użytkowników produktów nieżywnościowych to proces ciągły. W ramach realizacji powierzonych zadań, przy dostępnych zasobach, krajowe organy nadzoru rynku podejmują działania mające na celu skuteczne wycofywanie z obrotu wyrobów, które mogą stanowić ryzyko, ze względu na niezastosowanie się do wymagań technicznych określonych w przepisach unijnych oraz normach zharmonizowanych.

Państwa członkowskie są zobowiązane do powołania odpowiednich organów nadzoru, wyposażonych w uprawnienia do eliminowania niezgodnych lub niebezpiecznych produktów. W Polsce działa obecnie 15 organów nadzoru rynku a ich zadania i kompetencje określają akty ustrojowe (powołujące dany organ i określające zakres jego kompetencji). Od 2021 r. funkcję jednolitego urzędu łącznikowego pełni UOKiK, w którym zlokalizowano także krajowe punkty kontaktowe unijnych systemów Safety Gate i ICSMS.

Wyzwania nadzoru rynku

Wyzwaniami stojącymi w najbliższych latach przed nadzorem rynku są: transformacja cyfrowa (w tym wzrost udziału handlu elektronicznego), pojawianie się nowych ryzyk związanych z postępem technicznym (w tym rozwiązaniami dotyczącymi cyrkularności produktów), integracja i współpraca organów nadzoru rynku (na poziomie krajowym i unijnym oraz w świetle zwiększającej się ilości wymogów wprowadzanych do prawodawstwa zharmonizowanego).

Priorytety nadzoru rynku

Priorytety strategii obejmują wszystkie sektory i powinny być odpowiednio uwzględniane w działaniach operacyjnych poszczególnych krajowych organów nadzoru rynku, planowanych w okresach rocznych. Realizacja celów strategicznych powinna prowadzić do osiągnięcia synergii nadzoru rynku, pozwalając na osiągnięcie zadowalającego poziomu ochrony i zgodności produktów na rynku polskim, a pośrednio również na rynku jednolitym.

Podejmowane inicjatywy będą koncentrowały się przede wszystkim na wykrywaniu i eliminacji produktów zagrażających zdrowiu lub bezpieczeństwu, także tych udostępnianych online oraz współpracy i promowaniu zgodności produktów z wymaganiami. Na poziomie operacyjnym krajowe organy nadzoru rynku działają na podstawie rocznych planów kontroli obejmujących wybrane kategorie produktów, zarówno w zakresie aspektów formalnych (np. poprawność oznakowania i dokumentacji), jak i sprawdzania parametrów technicznych (np. badania laboratoryjne). Ponadto organy będą monitorowały sygnały z rynku i reagowały w zależności od wyników analizy i sytuacji na

rynku. Jednocześnie istotnym aspektem tych działań będzie informowanie opinii publicznej o wynikach, tak aby podnieść świadomość i wiedzę na temat obowiązujących wymagań wśród użytkowników i przedsiębiorców udostępniających produkty na rynku.

W zakresie transformacji cyfrowej istotne będzie zwiększenie wykorzystania danych i integracja z europejskimi systemami wymiany danych. Natomiast przykładowo w ramach wzmocnienia nadzoru rynku nad handlem elektronicznym – rozwój narzędzi cyfrowych do jego monitorowania i automatyzacji analizy ryzyka. Podczas gdy skuteczna współpraca na poziomie krajowym i unijnym, wymaga harmonizacji podejścia do kontroli z państwami członkowskimi UE oraz usprawnienia wewnętrznych procesów organizacyjnych, jak i aktywizacji krajowych organów nadzoru rynku w grupach współpracy administracyjnej i systemach wymiany informacji.

Monitorowanie realizacji

Monitorowanie realizacji strategii będzie odbywało się poprzez corocznie publikowane przez poszczególne krajowe organy nadzoru rynku sprawozdań z działalności w danym roku, w których będą zawarte także informacje o wykonaniu krajowej strategii nadzoru rynku.